

ményben, hogy hármassal jelszava a hármassal béke hazájában uralmát vissza fogja nyerni. Ezután a szövetség ellenzék vezérő-bizottságának küldötték üdvözlő sürgönyt.

Politikai válság.

Az egyesült ellenzék ülése.

Az ellenzéki pártok hétfőn délelőtt kilenc órákor összejövetelt tartottak a Kossuth-párt klubhelyiségében. A vezérek közül ott voltak Kossuth Ferencz, gróf Apponyi Albert, Ugron Gábor és mások. Formális értekezletet nem tartottak, de ezt nem is hirdettek. A találkozón azonban természetesen csak a holnapi ülés várható eseményeiről volt szó. A képviselők, akik tegnap este jöttek meg az ország különböző vidékeiről, ahol népgyűléseken vettek részt, a polgárság lelkesedéséből a küzdelemre biztatást és új erőt szereztek. Érdekes híreket is hoztak, amerre jártak, mindenfelé dolgozik már a kormánypárti pénz a választások előkészítésében. Vannak kerületek, amelyekre százezer forintnál több alkotmányos költséget szánt Tisza.

Az ellenzéki pártok is készülnek mindenfelé s váratlan segítőcsapataik vannak mindent: a volt kormánypártiak. Alig van kerület, hol a szabadelvűpártból sereggestül ne mentek volna át az ellenzékre.

Az ellenzéki pártok este hat órákor ismét értekezletet tartottak, az utolsót a nagy összecsapás előtt. Este értekezlete volt a szabadelvű pártnak is, melyen a t. Ház megalakulása megejtették a jelöltek.

Az ellenzékhez ma is nagy számmal érkeztek vidékről az üdvözlő táviratok.

A vasárnapi népgyűlések.

A vasárnap lefolyt népgyűlések között kettő emelkedik ki: a szövetség ellenzék pozsonyi s a szabadelvűek marosvásárhelyi gyűlése.

Tiszák fogadtatása igen csöndes volt. Csupán mintegy százán gyűltek egybe a perronon. A népet s nem párthiveket nem bocsátották az állomáshoz. A városba gyalog mentek be. Az ellentüntetés a főtéren volt erősebb, a szálloda előtt.

A gyűlés a Transzilvánia szálló nagytermében folyt le. A kormányelnök előtt szólókat nem igen szívesen hallgatták s türelmetlenkedtek. Tisza semmi újat nem mondott. Hirdette

kitartását a győzelemig, böcsmérelte Apponyit a honvédszobor megkoszoruzásáért. Majd két helyi szónok után Nyiri honvédelmi miniszter beszélt, ki egy félreértéssel nagy örömet okozott a hallgatóságának. Ugyanis a honvédelmi miniszter azt mondta, hogy érvényt szerezünk a mostani harcban egy magyar vezényszónak. Viharos éljenzés hangzott fel e kijelentés nyomán, mert mindenki úgy értette, hogy a magyar vezényszó megadásával készül a kormány leszereltetni a harcot. Nyiri rögtön észrevette a félreértést s kimagyarázta magát. Nem katonai vezényszóról van szó, hanem arról a polgári vezényszóról, hogy előre a munkára. Még Sándor államtitkár, Tisza sógora beszélt.

A gyűlés alatt a tüntetés a téren egyre folyt, de az erről szóló hírek tulzottak, bár el kell ismerni, hogy az esti tüntetés nagyarányú és veszedelmes volt, úgy hogy Tisza és kísérete erős fedezet mellett hajtatott ki elutazáskor az állomásra.

A szövetség ellenzék Pozsonyban tartott vasárnap délután gyűlést, melyen Apponyi, Kossuth, Kaas Ivor jelentek meg. Mintegy ötezer ember volt jelen s lelkesen ünnepelte a választó polgárság az illusztris szónokokat. Határozathozatalra azonban nem került a dolog, mert a *szociálisták* durva módon megfosztották a népgyűlést impozáns lefolyásától. Folyton közbe kiabáltak, majd szónokuk Groszmann Miksa, ki nem is pozsonyi, hanem Budapestről ment le zavart csinálni, otromba beszédben támadta a szónokokat.

Kossuth és Apponyi erősen visszautasították a támadást s a gyűlést feloszlatták határozati javaslat előterjesztése nélkül. Az illusztris vezérek ezután elutaztak.

A vonathoz menetelkor lelkesen tüntettek Apponyi s társai mellett, különösen előbbi ünnepelték, ki ezuttal is magas nívón álló beszédet mondott a gyűlésen. A jogászok az állomásnál Groszmann, ki ugyanakkor utazott el, jól elverték.

Ellenzéki gyűlés volt még Nagykatán s más helyütt is, Berzeviczy kultuszminiszter pedig Iglón a szepes megyei szabadelvűpárt gyűlésén csinált hangulatot a kormány részére.

A marosvásárhelyi tüntetés.

A marosvásárhelyi diadalról *«Az Újság»* — gróf Tisza István lájbszurnálja — a következő érdekes és minden ellenzéki tudósításnál érdekesebben szóló részleteket közli:

Heves, Borsod és Zemplén megyék kezükre kerültek. Ami ma csak gondolatnak is borzasztó volna, akkor megtörtént. Zapolyai nagy szorultságban e püspökséget az erkölcsstelen, háremet tartó, betolakodó idegennek, Gritti Lajosnak adá. Amde másrészt Kassát és környékét Ferdinánd hadvezére, Serédi megörizte s így e rész a Ferdinándtól kinevezett Szalaházy Tamás (veszprémi püspök) gondviselése alá tartozott. Amde nem lakott itt sem, hanem a bujdosó Ferdinánd-párti kalocsai prépost által igazgatá.

Erdélyben 1530 elején még Herendy Miklós, Ferdinánd híve kormányoz, de még ebben az évben kiszorítja őt Zapolyai. Ettől kezdve ő is Pozsonyban hivatalnokoskodik. Erdélyben pedig Statileo lesz a kinevezett Zapolyai-párti püspök.

Nyitáról most már biztosan megtudjuk állapítani, mikor és mily módon jutott Török Bálint kezére.

1530. nov. 16-án nem is a király, hanem hadvezére Rogendorf ajándékozta neki a nyitári várat és a püspöki javakat azon ígérlet fejében, amelyeket a király addigelé Török Bálintnak tett, de be nem váltott. — Maga Fer-

dinánd is érezte, hogy kath. királyhoz nem illő tett zsold gyanánt osztogatni a püspöki javakat s azért 1533. nov. 4. kifejezte abbéli óhaját, hogy szeretné e püspökségeket a világiak kezéből kivenni. A dolog vége mégis csak az lett, hogy Thurzó Elek váltotta ki s mintegy zálogba vette e püspökséget az ő unokaöccse, Thurzó Ferencz számára. Ezt ugyan kinevezték, de sohasem szentelték fel nyitári püspököknek.

Ha a legfőbb javadalmakat nem kimélték, miért kimélték volna a kisebbeket? — Tihany, Somogyvár, Savnyik, Széplak, Garam-Szentbenedek (apátságok) Turóc és Milye (prepostságok) egymásután kerülnek világiak kezére.

Lent a pécsi megyében Perényi Péter egyszerre 3 apátságot is tartott kezében; a szegszárdit, bátait és pécsváradit. Még a gazdagabb plébánia javakat is felhasználják a katonák fizetésére, pl a beregszászit. Minden baj tetejébe jött még az apostoli szék és Magyarország jelentékeny része közti összeköttetés megszakítása. 1529. év végén V. Károly a diadalmas császár, Franciaország és szövetségeseinek megalázása után Bolognába ment

Az állomástól a városig jó félkilométer az ut, de a rendet egész uton semmi incidens sem bontotta meg. Gróf Tisza miniszterelnök és nyomában a fővárosból érkezett képviselők, majd a küldöttségek a legnagyobb rendben vonulhattak a városba. Csak mikor a Széchenyi-utczába ért a menet, hangzott fel szórványosan néhány abczug.

Miután a menet bevonult a Transzilvánia-szállóba, amelynek nagytermében volt elmondandó beszédét gróf Tisza István, a rendőrség kordont vont a szálló előtt elterülő Széchenyi-téren. A téren nagy tömeg verődött össze, amelyből kivált néhány siheder és mindenképpen bosszantani igyekezett a rendőröket. Egy kisebb csapatnak sikerült is elmetesznie a zsinór-kordont, de a rendőrség a tömeg közé lovagolt és visszakergette a suhanczokat.

Miközben gróf Tisza a szálló nagytermében beszélt, egy paraszt haladt el a Transzilvánia előtt. Fekete, egyszerű koporsó volt a vállán, nyilván temetésre vitte. Egy sereg 12—14 éves utczai gyerek nekiesett, elvette tőle a koporsót és a fekete deszkára fehér krétával nagy betűkkel írta rá:

— Meghalt az igazság, abczug Tisza István;

A rakoncátlan had ennyivel nem érte be, hanem fekete kendőt kötött egy botra s rögtönzött *gyászlobogót* s abczugolta Tiszát. Majd nekibátorodtak a gyerkőcök és hajigálni kezdték a rendőröket. Az orvtámadás közben az alkaptányt is megsebesítették a kövek. A rendőrség erre kardot rántott és a tömeget a mérszárosipartestületi ház kapujába szorította. Ennek a háznak két kapuja van s az udvarba szorított tömeg a túlsó kapun békében távozhatott. A tüntetők közül senki sem sérült meg, de hét zavargót előállítottak. Köztük van valami Popela József nevű napszámos is; nyilván ez dobta meg az alkaptányt. A sikerült roham után a rendőrök visszatértek a kordonhoz.

Az elkergetett suhanczok ekkor ismét bátorságra kaptak és később, amikor már a lakoma folyt, gyülekezni kezdtek a szálló előtti téren, miközben a Kossuth-nótát énekeltek. Most már más elemek is szállingóztak hozzájuk: iparoslegények, munkások és napszámosok, akik lármásabban kezdtek viselkedni, mire a főkapitány kérésére a 9. honvédhuszárezred egy szakasza kivonult. Közbelépésre nem volt szükség.

Az ülés után az oklándi kerület 150 tagu deputációja képviselőjének, Heltai Ferencznek vezetésével a László-féle vendéglőbe vonult. A tüntetők *megdobálták és az egész utvonalon ab-*

és ott vette VII. Kelemen pápa kezéből a császári koronát. Ugyanekkor kérte Ferdinánd, hogy Zapolyait a pápa török szövetség miatt büntesse meg az egyházi törvények szerint. V. Károly e kérelmet támogatta. VII. Kelemen kénytelen volt engedni és Zapolyait tanácsaival 1529. decz. 22-én kiközösítette a kath. egyházból.

A pápa nem szívesen tette e kiközösítést s amennyire lehetett nem hirdette, bizonyos az is, hogy Ferdinándnak és tanácsosainak alakilag igazuk volt, a harag rossz tanácsadó. Ferdinánd a kiközösítéssel nem ért el semmit, a magy. kath. egyház ellenben nagy kárt vallott.

Zapolyai és párthivei érvénytelennek tartották a büntetést, mert idézés nélkül itélték el őket. A szükség daczára nem fordulhattak sem politikai, sem egyh. ügyekben a szentszékhez. Nagyon fáj az ítélet nekik, de nem feleltek rá egyház szakkérdéssel, mint ezt más országok tették volna, 6 betöltött püspökség János király területére esett, de a püspökök nem kérhettek megerősítést. Csak névleges püspökök voltak tekintély és buzgóság nélkül. Katonák v. államférfiak voltak, de nem lettek való püspökök.

Áruházamban több száz elismerő levél mindenki által megtekinthető.

Tisztelettel:

a MAGYAR DIVATCSARNOK.

Meglepő olcsóság **karácsonyi** és **ujévi** ajándék tárgyakban a **MAGYAR DIVATCSARNOK** ajánlja a következő czikkeket:

Egy teljes blousra szép plüsch flanel — — — 45 kr.

Egy » » jó picué barchet — — — 73 kr.

Egy » » zepfér excentrikus minta — — — 58 kr.

Egy ruhára loden kelme — — — — — 1 frt. 08 kr.

Egy » szövet finom — — — — — 1 frt. 39 kr.

Egy » elegáns kivitelű czibelin — — — 2 frt. 75 kr.

☛ Egy pár szép női harisnya csak 33 kr. ☛

Egész város vásárló közönségét bámulatba ejtő kedvezmény továbbra is főtartva.

csúgolták a menetet. A tömeg azután idővel annyira megszapordott a kocsmá előtt, hogy a küldöttség zavar elkerülése céljából elhatározta, hogy estig ki nem mozdul a vendéglőből. Heltai képviselő időközben távozott. Sértetlenül haladt át a tömegen, amely hozzá nem nyult és egy bántó szóval sem illette.

Később az oklándiak Heltai Ferencz vezetésével a vasuti pályaudvarra vonultak. Közülük senkinek bántódása nem lett. A tömeg a városban folyton fenyegetőleg növekedvén, még egy század honvédhuszár kivonult. Elutazáskor Tisza István gróf kocsiját kétoldalt *huszárok kísérték*. A kődobálás senkinek nem ártott. Két rakétát is elpattantottak. Ez se okozott kárt senkibe.

A szocialisták.

Pozsonyban a szocialisták megzavarták az ellenzéki tiltakozó gyűlést. Furcsa, hogy a t. szocialista vezeték mindig az ellenzéki gyűléseket zavarják meg és a kormánypártiakat bántatlanul hagyják, noha az ellenzék és nem a kormány programjában van a választói jog kiterjesztése.

Régóta mondogatják egyesek, hogy a szocialista vezeték a kormány és rendőrség ügynökei; konstatálnunk kell, hogy a szocialisták magatartása tápot ad az ilyen feltevésekre.

A gardedám.

Roppant maró élcz előzi meg a holnapi képviselőházi ülést; kormánypárti képviselő csinálta. Arról beszéltek, hogy holnap már 42 csendőr fogja gardirozni a kormánypártot, mire a kedélyes mameluk azt mondta:

— Tudjátok gyerekek, azt már hallottam, hogy egy garde des dames őriz egy ártatlan leányt, de azt még nem, hogy 42 garde őrizzen százötven — (na mondjuk) nem ártatlan leányt.

A keletázsiai háború.

Port-Arthur elesett.

Páris, decz. 12. Az orosz nagykövetséghez igen közel álló személyiség e perczen, mint kétségtelen hírrel, arról értesül, hogy »Port-Arthur« elesett. A balti flotta utját feladja. A hirt itt nem hozták nyilvánosságra. Az idevaló újságok még nem értesültek róla.

Budapest, decz. 12. (Saját tud. táv.) Port-Arthurból jelentik, hogy az ottani

kikötőben 4 sorhajót, 2 czirkálót és 1 ágyunaszádót a japánok felrobbantottak. Mivel az orosz hajóhad teljesen megrongálódott a japánok most már csakis a város bombázásával foglalkoznak. A japánok már megkezdték a város bombázását s eddig is nagy károkat okoztak.

Kuroki meghalt?

London, decz. 12. Egy csifui távirat szerint Kuroki meghalt. Helyébe Tasznovó herczeg, a mikádó tivére lesz a fővezér.

Argentína semlegessége.

London, decz. 12. A Standard jelenti: A londoni argentinai követet az argentinai külügyminiszter 10-iki keletü táviratában felhatalmazta annak a közlésére, hogy Argentína megtartja teljesen semlegességét és hogy nem igaz az a jelentés, hogy argentinia hadihajókat eladna.

A harczfelek emberanyaga.

London, decz. 12. A Daily Telegraph jelenti Teincsinből: A Mukdennél lévő orosz hadsereg most hir szerint 400,000 főt számlál. Ebből 40,000 fő a lovasság. A japánok semleges területen tevéket vásárolnak. Kincsunál 2000 japán szállót a partra. Azt hiszik, hogy az arra vall, hogy a japánok a mozgó hadsereget akarnak kibocsátatni a tienlingi hátulsó összeköttetések ellen. Japán hivatalos adatok szerint a Port-Arthur támadásánál előfordult veszteségek okt. utolsó napjaiban 3000 halottat és 10,000 sebesültet tettek, míg az utolsó támadások veszteségei még lényegesen nagyobbak voltak.

Tönkrement oroszhajók.

London, decz. 12. A Daily Mail jelenti Tokióból tegnapról: Nem hivatalos jelentések szerint 9-én éjjel japán torpedónaszádok megtámadták a Szebasztopol pánczéloshajót a port-arthuri kikötő bejáratában. A támadás eredményét nem tudják. Hir szerint a kikötő bejáratán kívül orosz torpedózuzók állnak. Több ágyunaszád erősen meg van rongálva.

Apróbb csatározások.

London, decz. 12. A Daly Telegraph jelenti Sanghaiból 10-éről: Pekingi hírek szerint három napos kemény ütközet után az oroszok visszavonultak a Hunho déli partjára. A negyedik napon a japánok hir szerint támadólag léptek fel. Mukden állomásnál nagy

zavar van. Ezekkel szemben a Reuter-ügynökség azt jelenti Mukdenből, hogy a helyzet változatlan, csak néha fordul elő könnyebb tüzelés csapatváltozások alkalmával.

Klavó nyilatkozata.

Budapest, decz. 12. (Saját tud. táv.) Pétervárról jelentik, Klavó kapitány rágalomnak tartja azokat, miket róla mondtak. Katonai bíróságot kér ügyének megvizsgálására.

Immaculata ünnepélyek.

Az Immaculata zárdában.

Sorrendben az utolsó közé került, de siker dolgában az elsők közé emelkedett az az ünnepély melyet az Immaculata zárda rendezett a Szeplőtelen Fogantatás dogmája kihirdetésének 50-ik évfordulója alkalmával.

Nagyszámu és előkelő közönség teljesen megtöltötte a zárda dísztermét. Ott voltak *Fetscher* Antal és *Bundala* Mihály kanonokok, *Mayer* Miklós alezredes, *Mayer* Antal, *Brém* Lőrincz, *Makucz* Ernő továbbá *Mayor* Miklósné, *Des* Echerolles *Kruspér* Gilbertné sz. *Podmaniczky* Emmy báróné, *Vucskics* Julia, özv. *Vidovich* *Bonaventurané*, özv. *Krüger* *Viktorné*, dr. *Krüger* *Aladárné*, *Komlóssy* *Józsefné*, *Stauber* *Józsefné*, *Stauber* *Ida*, *Bérczi* *Jánosné*, *Bérczi* *nővérek*, *Lőrinczi* *Gyuláné*, *Kappel* *Györgyné* stb.

Az ünnepélyt az óvónőképezde énekkara nyitotta meg dr. *Szemethy* *Géza* remekül előadott *Boldogasszony* anyánk cz. átiratával, *Lobermayer* *Gyula* zenetanár kitünő vezetése mellett.

Fénypontja volt az ünnepélynek a *«Félszázad határain»* cz. ünnepi kép, melyet ez alkalomra igen ügyesen dolgozták át. Részt vettek benne:

Kalaudra *Ilona*, *Deim* *Mariska*, *Krommer* *Valéria*, *Hajszár* *Mariska*, *Major* *Mariska*, *Báthory* *Emma* és az intézet bennlakó növendékei.

Kevés szebb, megkapóbb dolgot mutattak be az Immaculata ünnepélyek során, mint ez az ünnepi kép. Valamennyi szereplő meglepő bizottsággal, kedves közvetlenséggel s igaz buzgósággal játszotta szerepét. Ifju leánykáktól valami bájosabb dolgot aligha lehet képzelni, mint az a bájos komolyság, amint ünnepi mondókájukat előadták.

Hogy a kép még kedvesebb legyen: apró angyalkák tipegtek elő, fehérruhás kis csöpp-ségek. S ezek is ugyan azzal az igaz beasóséggal hódoltak Máriának. Majd a nagyocska

Pedig épen ez években lett volna szükség lelkes püspöki-karra, hü papságra, hogy a *«kezdetben állj ellen»* orvosszert alkalmazza.

Ferdinánd részére felléptek a hitujítók. *Körmöcz-Selmecz-Beszterczebánya* papi javadalmával a lutheránus városi tanács vezérei: a polgármester és jegyzők rendelkeznek, olyan papokat állítanak a szószékre, kik rábírnák, vagy előkészítik a népet a kath. egyháztól való szakadásra. Nem nyíltan sőt az evangéliumot sürűn emlegetve s így annál veszedelmesebben támadták meg az egyházat. Ha elolvassuk *Schaidner* *Pál* *körmöczyi* plébános levelét, egy pillanatra megőrülünk, mert a levél azt mutatja, hogy *Körmöczybánya* nem szeplőtlen multu, de mégis meg tért és erős, a kath. hitet védő pap áll az egyházi ügyek élén. De ha megfigyeljük *Erdélyi* *Antal* *kassai* pap viselkedését hamar kiábrándulnak.

Erdélyi 1528-ban hitszónok korában a lutheránus vallást hirdette, bár *Hunkel* *János* tanácsára csak titkon és biztos, hogy 1530. plébános korában Lutherrel levelezett. És mégis 1532. márcziusban oly alázatos levelt írt az egeri püspöknek, annyira félre tudta vezetni annak helytartóját, mintha ő volna a püspök leg-hívebb alattvalója és mintha sohasem érintkezett volna a lutheránosokkal (194.).

Ha már most élve a gyanuperral *Schaidner* levelével szemben nem leszünk hiszékenyek, ha szavaival összevetjük az ő tetteit, látjuk,

hogy fele se igaz annak a nagy katolikus hithűségnek. Hiszen hiába hívja őt az esztergomi érsek magához, hiába küld neki menedéklevelet is, semmikép meg nem jelenik előtte, sőt a kiküldött érseki biztosok sikertelen fáradozása és távozása után annál tüzetesebben hirdeti a lutheránus vallást (32., 35—39., 129., 132., 261., 287.).

Igy indul veszendőbe a három bányaváros. Más oldalon pedig *Kassa*, *Eperjes*, *Kis-Szeben* és *Bártfa* hívogatnak s tartogatnak lutheránus papokat (91—92., 117., 194., 274., 303., 336—37., 370.).

A katolikus püspöknek pedig nincs módja, nincs embere, hogy őket törvényszéke, vagy legalább zsinata elé állítsa.

A szoros értelemben magyarok között ez években még minden csendes (az említett városokat, magát *Kassát* is akkoriban németajku polgárok lakták.) *Zapolyai* *hívei* közül a *Losonczy* *Bánffy*ak még alaptíványt tesznek a pálosok számára (39.). *Désen* *szent István* király tiszteletére szentmisét mondanak (274.), az egyik *Kállay*nak neje misemondó ruhát készített (212.), a *békésmegyei* *Ábránfy*ak új, ferenczrendi kolostort alapítanak (468.), ellenben, midőn *Bebek* prépost házasságra lép, a fölzúdulás általános (321., 334., 383.).

Miként az első kötetben, akként itt is az időrendbe osztott levelekhez és okiratokhoz három függelék járul.

Az első függelék a XXIV. szepesi város plébánosainak jegyzőkönyvéből vett vallási tartalmu, 1529—1606-ig terjedő részeket foglalja magában.

A második függelék a szigoru ferenczrendiek 1531—67-iki jegyzőkönyveit tárja elénk. Mennyire magyar volt e szerzet, mennyire hozzá volt a nép szívéhez növe, mennyi tömördek művelődéstörténeti adat van e jegyzőkönyvekben (valamint a föntiekben is, de nem szólhatunk mindenről!) a vallásiakon kívül, azt, aki beléjük tekint, első pillanatra láthatja. 1892 ben pl. *Széchy* *Károly* még csak három adatot tudott arról a híres *Csáthy* *Demeterről*, a ki az *«Emlékezzünk régiekről»* kezdetű éneket írta nagy gondolatjában (*Irodalomtörténeti Közlemények*. II. 1892. 439—40.). Van itt e könyvben 10 adat róla, még pedig sokkal pontosabb, igazabb, mint az eddigi három.

Végre a harmadik függelék csak egy kis, jóformán szóval és mégis kiáltó névsor. Azok neveit adja elénk, akiket az 1526—63. években a ferenczrendiek közül nemzetükért s hitükért a törökök és hitujítók megölték.

A veszély esetén külföldre menekülő hitujítókkal (338—40., 376.) szemben vannak nekünk hőseink, vértanuink e szomorú napokból is.

Ne lepje emléküket a feledés moha!

lányok: a Mária-gyermekek kara vonult be. Szent éneket énekelt, fogadást tett mind a Mária szobor előtt. Közben megjelent a betlehemi szent család bájos, megkapó képe. Majd Szőnyi Margit okleveles tanítónő szavalta el dr Várady Antal látomását a csodálatos éremről, mint a darab betétjét, Szőnyi Margit minden fellépése a sikert jelenti. Remek organuma, nagy előadó és színező képessége könnyen küzd meg a nehéz szavalati feladatokkal is. Most is viharos tapsokat aratott, a miből kijutott Lobermayer Gyula zenetanárnak is, a ki zongorán kísérte a szavaltat. A szavaltat után következett a darab befejezése: Mária megkoronázása.

Rendkívül sikerült, izléses, ragyogó kép volt ez, a minőt csak az Immaculata-zárda vezetőinek nemes izlése tud kitalálni. Ezt az előkelő izlést dicsérték a többi, pompásan összeállított előképek is, a melyek feledhetlenné tették ez ünnepély emlékét.

Záradékkul dr Szemethy Géza «Laudata» cz. szerzeményét adta elő az énekkar épp oly sikerrel, mint a többi számot. Dicséretére válik a siker mesternek és tanítványoknak egyaránt.

A közönség pedig azzal a meggyőződéssel oszlott szét, hogy ahol ily fenkölt izléssel s igaz áhitattal ünneplik az Istenanyát, ott a lánygyermek lelkét csak a nemesre, a jóra, az igaz keresztény nő ideáljára: Mária követésére nevelik.

Szinte kár, hogy a zárda nagyterme határozottan kicsinek bizonyult a közönség nagy érdeklődéséhez képest.

Az Orsolya-zárdában.

A boldogságos szüz szeplőtelen fogantatásáról szóló dogma kihirdetésének ötvenedik évfordulóját, a helybeli szent Orsolya-zárda növendékei is szép ünnepségek keretében ülték meg.

Az intézet csak saját falai közt ünnepelt; a kegyelet azonban a falak szűk korlátait áthágyva, elhatott a volt növendékek szívének ajtajáig; közülök többen példás buzgósággal vettek részt a szeplőtelen tiszteletére tartott triduumban.

A növendékek ugyanis 5., 6. és 7-én megtartották a háromnapos ájtatosságot, melynek folyamán Makucz Ernő zárda-lelkész a bold. Szüz e magasztos kiváltságának hit- és erkölcs-tani jelentőségét fejtegette és az Immaculata iránti tiszteletet iparkodott a növendékek lelkében minél mélyebb alapra fektetni. — 7-én végezték szent gyónásukat; 8-án a nt. Brémm Lőrincz püspöki könyvtárnok által mondott szentmisén valamennyien megáldoztak. — Délután pedig valamennyien résztvettek a triduumot befejező ájtatosságban.

E hó 12-én az iskolai ünnepély tartatott meg. — Reggel 9 órakor isteni tisztelet volt, melyet Brém Lőrincz püspöki könyvtárnok végzett; szentmise után a növendékek a tanítónőképző egyik termében gyültek össze tanárnők, illetve tanítónőkkel együtt, itt a tanítónőintézet énekkara Neworáll István intézeti énektanár vezetése mellett, a Szeplőtelen magasztaló éneket adott elő; azután Varga Rózi polg. isk. növendék, Pály Ede «A magyarok Nagyasszonyához»; Kolosváry Sárika: «Az esztergomi szentkép»; és Brányi Erzsike képezvész, Bán Aladár: «Szüz Mária szeplőtelen fogantatása» című költeményt adták elő; mind-egyik szavaló derekasan felelt meg feladatának, Brányi Erzsike szépen kidolgozott előadásával különösen nagy tetszést aratott.

A költemények előadása közben Makucz Ernő zárdalelkész ünnepi beszédet tartott, melyben a szeplőtelenül fogantatott szüz magasztos kiváltságának a keresztény hajadonokra vonatkozó erkölcsi jelentőségét fejtegette a növendékek felfogásához mért előadásban.

Az ünnepélyt a tanítónőképző énekkara által előadott «Pápai Hymnus» fejezte be.

Szilágysomlyón.

A szilágysomlyói róm. kath. egyházközség mint tudósítónk írja, szintén kivette a maga

részét a jubileumi ünnepségből. A délutáni ájtatosságok is a hívek nagy sokaságát gyűjtötte egybe s mindhárom napon Körössy Endre adminisztrátor tartotta a szentbeszédet, melyek mély hatást gyakoroltak a hívekre. A jubileum napján pedig délelőtt nagy mise volt, melyen megjelent az egész egyháztanács, a város katolikus közönsége óriási számban s az összes kath. iskolák. A nagymisének Makalcsik Bono minorita-rendi házfőnök mondta a rend összes tagjainak segédletével. A szent beszédet pedig Grósz Dezider minorita tanár tartotta, utána pedig Körössy Endre plébános-helyettes könyörgéssel és áldással fejezte be a predikációt. Délben a plébánián diszebed volt, melyen a minorita-rend összes tagjai, az egyháztanács s a város számos előkelő katolikus polgára vettek részt. Délután volt befejező ájtatosság, melyen Körössy Endre ötödik beszédét tartotta. A jubileum alkalmából, ami az ottani szép hitéletet legjobban bizonyítja — százával járultak a hívek a szentségekhez.

UJDONSÁGOK.

A városatya-választások előtt.

A vasárnapi városatya-választásokra teljes erővel megindultak a korteskedések.

Leghevesebb a harcra készülődés Várad-Velenczén, ahol nem annyira a politikai pártok szerint, mint inkább érdekcsoportok szerint tömörülnek a választók.

A hivatalos szabadelvűpártot Ullman Sándor vezeti. Ezzel szemben a »Népkör« tagjai is külön pártot alakítottak. Ennek elnöke dr Moskovits Miklós többeket kihagyott a jelöltek közül, így Fuchs Mór főrabbit. A csoport szóvivő tagjai belátták, hogy Fuchs jelölése nélkül kész a bukás, mert a tulszámban levő zsidóság perhorreskálja az olyan lisztát, amelyben a főrabbi nincsen benne. Dr Moskovits Miklós azonban szigoruan ragaszkodott ahhoz, hogy Fuchs Mór és Gábel Jakab ne vétesse nek fel a jelöltek közé.

A napokban dr Moskovits Miklós elutazott Bécsbe. Pártja ezt felhasználta s a távollétében felvette jelöltjei közé Fusch főrabbit és még Weisz József pálinkást, akik ellen távollévő elnökük állást foglalt.

Igy a »Népkör«-párti névjegyzék a következő lett: Fuchs Mór, Weisz József, dr Tóth Ferencz, Szmekta György, Lövenstein Zsigmond, dr Weisz Márton, Tokay Elek és dr Barna Ármin.

Ez a jelölés aztán zavart okozott, mert bár a választók tekintélyes része helyesli, de annál inkább zokon vette Moskovits Miklós elnök, aki hir szerint kijelentette, hogy vagy tekintsek ezt a távollétében megejtett jelölést semmisnek, vagy az elnökségről lemond.

Olasziban és Ujvároson

a szabadelvűpárt által már összeállított lisztával szemben az ellenzék is megállapodott már a jelöltekben. Olasziban a következők lesznek az ellenzék jelöltjei:

Rácz Mihály, id. Daday József,
Dr Pácz Sándor, Dr Molnár Imre,
Fröhlich János, Ritoók Zsigmond,
Hann Lajos, Dr Nagy Géza,
Karger Sándor, Rutter Emil,
Dr Dóri Ferencz, Tanay Zsigmond,
Kiss Dávid,

Ezenkívül a Réti Népkörnek van még lisztája, amelyik azonban ettől alig 1—2 névvel különbözik. Lehet azonban, hogy még belátják, miszerint a Rét az ellenzék hivatalos lisztájában eléggé szerepel Fröhlich Jánossal, a Réti

kör elnökével, valamint Hann Lajossal, s elállanak a czéltalan külön jelöléstől.

Várad-Ujvároson ha az ellenzék csak egy kissé utána néz s komolyan veszi a pártszempontot, a kormánypárt sértő magatartásával szemben, összes jelöltjeit behozhatja.

Az ellenzék jelöltjei a következők:

Bertsey György, dr Adorján Emil,
Sulyok István, Czegléd Jermiás,
Milibák József, Keztyüs János,
Széles Lajos, Czegléd Sándor,
Weisz Károly, Schwarcz Izidor,
Déry János, ifj. Cser János.

Az ellenzék legközelebb újból ülést tart s akkor küldi ki a bizalmiférfiakat a választásokhoz.

TÁJÉKOZTATÓ.

Decz. 17. Kath. Szabad Liceum estélye. Vay

Péter gróf előadása.

Jan. 22. Kath. Szabad Liceum matinéja.

Febr. 12. Kath. Szabad Liceum matinéja.

Febr. 25. Kath. Szabad Liceum estélye: dr

Károly Irén előadása.

Márcz. 16. Kath. Szabad Liceum böjti estélye.

Apr. 6. Kath. Szabad Liceum böjti estélye.

Apr. 29. Kath. Szabad Liceum zárünnepélye (estély.)

* **A Kath. Szabad Liceum Vay-estélye.** Aktualitása és a felolvasó illustris személye miatt rendkívüli nagy érdeklődés nyilvánul az oly nagy sikerrel felújított Kath. Szabad Liceum december 17-iki szombati estélye iránt, melyen gróf Vay Péter, Koreáról, Japánról, Mandzsuriáról, az ott tapasztalt általános életviszonyokról, társadalmi szokásokról és missiókról tartja meg felolvasását, villanyvilággal vetített képekkel illusztrálva előadását. A Kath. Szabad Liceum rendezősége a legnagyobb áldozatot nem kimélte, hogy mintegy meghálálva közönségének állandó, lelkes kitartását, megszerezze ez élvezetes estét s a tudós, világlátott gróftól egy estére megnyerje felolvasóul. A közönség bizonyára méltányolni fogja a rendezőség buzgalmát s meg fogja tölteni a gimnázium dísztermét. Erre már sok reményt nyújt az, hogy a jegyek szép számmal kelnek már előre is Láng József Fő-utcai könyv- és papirkereskedésében. Jegyek az előadás napjáig jelzett helyen állandóan válthatók. Első három sor 3 korona, a többi 2 korona, állóhely 1 korona. A kitűnő felolvasó szombaton délből a gyorsvonattal érkezik Nagyváradra s Szemrecsányi Pál v. b. t. t., püspök úr Ö. Kegyelmisségének a Kath. Szabad Liceum lelkes védnökének szívesen látott vendége lesz. Másnap vasárnap 9 órakor pedig a Szent László templomban fog predikálni.

* Szemethy Géza szőlősi plébános.

A b. e. Vidovich György elhalálásával megüresedett szőlősi plébániát tegnap töltötte be Szemrecsányi Pál püspök Ö. Excellentiája, ki egyuttal kegyura e plébániának. Választása az egyházmegyei iroda igazgatójára, dr Szemethy Géza titkára esett. Szemethy Géza egyike az egyházmegye fiatalabb tagjai közül a legképzettebbeknek. Kiváló szép tehetsége, sok oldalú tudása, különösen zenei ismeretei és e téren alkotott művei ismertté tették nevét az egyházmegye határain is. Tizenegy évet töltött a püspöki udvarban. B. e. Schauch Lőrincz bibornok hozta be udvarába, Szemrecsányi püspök csakhamar megkedvelte őt, titkárává s az egyházmegyei iroda igazgatójává tette. Nagyvárad társadalmának sok alkalma volt megismerni Szemethynek ritka szép zenei talentu-

mát, Beleznyával együtt ők rendezték a Kath. Kör emlékezetes ének- és zene-előadásait, melyekből elég említeni a Haydin-oratoriumot, a Gregorián-ének és a magyar egyházi ének fejlődésének bemutatását. Nem messze megy Váradról, hisszük, hogy ezután is részt vesz városunk társadalmi és kultur életében. A szállósi plebania egyike az egyházmegye legjobb javadalmainak s a plebános virilis jogon tagja Biharvármegye törvényhatóságának. Szemethy e hó 15-én veszi át plebániáját, de végleg csak januárban költözik oda. E kinevezésnél egytörmán gratulálunk az új plebánosnak és a szállósi híveknek, kik benne fiatal, tevékeny, áldozatkész lelkipásztort nyernek.

* **Kinevezés.** A pénzügyminiszter *Heimlich* János nagyváradi pénzügyi segédtitkár az ipoly-sági pénzügyigazgatósághoz m. kir. pénzügyi titkárrá végleges minőségben kinevezte.

* **Uj plébános.** A körözs-tarjáni plébániára a kegyur-vallásalapbemutatása alapján *Hamernyik* Sándort nevezte ki a megyés püspök. Az új plébános félév óta mint adminisztrátor vezeti a plébánia ügyeit s ez idő alatt működésével teljesen meghódította hívei bizalmát és szeretetét.

* **A város beteg tisztviselője.** *Szűts* Dezső városi aljegyző már hosszú idő óta beteg s legutóbb a nyugdíjbizottság is foglalkozott az ügyével s azt határozta, hogy szólítsa fel a tanács, miszerint a nyugdíjazását kérje. *Szűts* Dezső most kérvényt intézett Nagyvárad város törvényhatóságához, amelyben újabb három havi szabadságidőt kér betegsége miatt. Hivatkozik a szabályrendeletre, a mely szerint a beteg tisztviselő egy évig kérheti szabadságolását s csak ezen idő letelte után küldhető nyugdíjba; azonkívül számos precedensre hivatkozik, akikkel szemben még a szabályrendelettel eltérő méltányosságot gyakorolt a törvényhatóság. Az kétségtelen, hogy a szabályrendelet egy évi szabadságidőt állapít meg a beteg tisztviselő részére. Nem hisszük, hogy ez alkalommal kevésbé lenne méltányos a város, mint a mit a szabályzat előír, annál inkább, mert a most kért három hónappal úgy is eltelik az év s ha *Szűts* Dezső nem nyeri vissza munkaképességét, elérkezik a nyugdíjazás ideje.

* **A jassi-i érsek Nagyváradon.** Előkelő egyházi férfiú időzött vasárnap Nagyváradon. *Camilli* a jassi-i (romániai) római katolikus érsek Rómából hazatérőben, néhány napig Budapesten időzött s innen szombaton este a 7 órás gyorsvonattal régi barátja *Radu* Demeter gör. kath. megyés püspök látogatására városunkba érkezett. Tegnapelőtt vasárnap a déli órákban az érsek látogatást tett *Szemerényi* Pál l. szert. püspök ur Ö. Excellentiájánál, ki behatóan érdeklődött a romániai katolikusok hitélete és életviszonyai felől. A jassi-i érsek vasárnap este a gyorsvonattal Romániába visszautazott.

* **A kávéosok panasza a zenélés eltiltásáért.** Az utóbbi pár év alatt több fényes kávéház nyílt meg Nagyváradon. Csak természetes minden újabb kávéház, a már meglévőttől vonja el részben a vendégeket. Ennyi fényes kávéház sok Nagyváradnak s forgalmuk nagyon megoszlik. A kávéházakról szóló szabályrendelet szerint a kávéházak éjféltől 2 óráig tarthatók nyitva, de csak éjfélig szabad zenélni; ha később is szól a muzsika, a kávéháztulajdonosokat érzékenyen bünteti a rendőrség. A nagyobb kávéházak tulajdonosai hosszú, panaszos beadványt intéztek a városi tanácshoz, amelyben elmondják, hogy milyen kevés a forgalmuk s ha valaki mulatni akar, éjjel nem szabad zenélni. «E nélkül pedig a magyar ember nem mulat.» Ha pedig megengedik a zenélést a megszabott időn túl, ráfizetnek, mert nagyobb összegű bírságot kell

fizetniök. Ugy akarnák a dolgot megoldani, hogy az ő érdekeik is megóvassanak s a városnak is legyen a zárórántuli zenélésből. Azt kéri ugyanis, hogy szabad legyen éjféltől után is zenélni, de ezért minden egyes esetben 3 koronát fizet a kávéház tulajdonos. Ha ugyanis zene mellett mulatni vágyó vendég akad a tiltott időben, ezt a rendőr őrszemnek jelenti a kávéos, az összeget pedig a városi pénztárba fizeti.

* **Az egyházmegyei iroda új igazgatója.** A megüresedett egyházmegyei iroda-igazgatói állásra *Szemerényi* Pál püspök ur Ö. Excellentiája, az egyházmegyének egyik legérdemesebb és legnépszerűbb tagját: *Spett* Gyula pápai tb. kamarás, gyomai plébánost nevezte ki. Erre a rendkívül fontos tisztre alkalmasabb, rátermettebb ember aligha került volna a megyében. Több mint egy évtizedig (1875–1886.) dolgozott az egyházmegyei irodában mint szentszéki jegyző, ismeri az ügykezelés minden ágát, az egyházmegye minden részét. Tizenhét esztendeig a mintaszerű gyomai plébániának volt lelkipásztora. Irodalmi munkássága országos nevet szerzett neki, az egyházmegyében pedig oly nagy népszerűsége van, hogy az autonómiai választáskor Karsch után ő kapott legtöbb szavazatot paptársaitól. Örömmel üdvözljük őt új állásában, hol hiszünk sok hasznára lesz az egyházmegyének.

* **Városok fogyasztási adója.** A magyarországi városok fogyasztási adó természetű jövedelmeinek ideiglenes rendezéséről szóló 1899: VI. t.-cz., amelynek hatálya 1901-ben további három évre meghosszabbított, folyó évi december 31-ikén lejár. A pénzügyminiszteriumban most új törvényjavaslat van készülőben, amely ezen törvényjavaslat hatályának újból való meghosszabbítását célozza. Még nincsen meghatározva, hogy milyen időtartamra és milyen módzatok mellett fog ez a meghosszabbítás javaslatba hozatni.

* **Köszönet.** Dr. *Szemerényi* Pál megyés püspök ur Ö. Excellentiája száz koronát adományozott karácsonyi ajándékkul a nagyváradi róm. kath. kir. tanítóképezde növendékei részére akiknek nevében hálás köszönetet mond Ö. Excellentiájának Nagyvárad 1904. decz 12-én. Az igazgatóság.

* **Lucza napja.** Régen sokat jelentett a babonás előtt a mai nap, Lucza napja. Különböleg babonás dolgokat fűztek hozzá. Innét keletkezik a Lucza-széke, mint hasonlat, arra, ha valami soká készül. A babonások szerint ugyanis Lucza napján kellett hozzáfogni a szék készítéséhez s abban mindennap valamit dolgozni, hogy éppen Karácsony estéjére legyen kész. Ezt a székét aztán éjféli misére vitte, felállott rája s meglátta, ki hal meg a következő évben. Ennek a babonának azonban ma már falun sem adnak hitelt s így alig készül mai napság Lucza-széke. Csak az emléke maradt meg, mint annyi sok más képtelen babonának.

* **Öngyilkossági kísérlet.** *Márton* Lajos ártándi illetőségű 36 éves mindenes (jelenleg szolgálatban van Gulyás Gyulánál) tegnap délután 5 óratáj a Pankolits uszoda alatti kőgátról a Körösbe ugrott. Talán ott is vész a vízben ha *Szabó* Imre gépész és *Dull* László kárpitos véletlenül arra nem járnak. Ezek azután a fuldokló embert nagy ügyelbajjal kihúzták a partra és egyenesen felhozták a rendőrségre. A kabát és mellény nélkül levő és vészon nadrágban diderő ember togvaczogva adta elő, hogy meghasonlott a sorssal, főként pedig feleségével és ezért választotta a minden esetre hűvös halálnevet. Szőke alkaptány szigoruan a lelkére beszélt a boldogtalan apró emberkének, akire az erkölcsi intelem mellett ezennel láthatólag jóhatással volt a kályha melegsége. Végre is fogadalmat tett, hogy egyelőre nem ugrik többet a Körösbe, mire azután egy kölcsönként pokróczokban utnak indult haza.

* **Országos vásár.** Ismét mozgalmas élet költözött be Nagyváradra néhány napra. Tegnap vette kezdetét a téli országos vásár, hozzátehető óriási sárban. Vásári látványosságok ezuttal igen csekély számban vannak, így nincs nagy láрма, de annál élénkebb a forgalom. A tegnapi napon felhajtásra került 921 sertés, 2213 II-od oszt. és 58 I-ső oszt. ló. A jelentékeny mennyiségű felhajtás minőségileg ugyan nem mutatott kiválót, mindamellett a nagy kereslet folytán majd minden felhajtott jószág elkelt. Különösen nagy számmal keresték fel a vásárt a vidéki kereskedők és nagyobb bevásárlásokat eszközöltek. A kézivasár szintén nagyon élénk forgalmu volt. A mi a közbiztonságot illeti, bár nagyszámban özönlöttek el a vidékiek is vasárnap óta a várost, a vásárok területén sem vasárnap sem ma panaszt nem emelt senki; egyetlen lopás sem történt.

* **Betörés a városgazda pajtájába.** *Vindisch* Márton városi gazda szőlőjébe szombat éjszaka ismeretlen tettesek betörték és a pajtából 158 korona értékű különféle szerszámokat és szőlőművelési eszközöket vittek el. Nyomozás folyamatban.

* **Letiporta a bika.** *Hönig* József mérszáros tegnapelőtt késő délután fél 7 óratáj *Szabó* Péter hajcsárral egy bikát hajtott be Mezőtelegről Nagyváradra. A Rákosi utcán a bika megvadult és *Nyegra* Gavrilla nyágrai illetőségű 76 éves napszámot letiporta. A súlyosan sérült embert dr. *Nemes* Aron első segélynyújtása után a mentők a kórházba viték. A bikát aztán megfékeztek.

* **Lopások.** *Székely* Károly fogtechnikus Szaniszló utca 15 sz. a lakásába elmúlt éjszaka valaki be akart mászni. Minthogy a belső ablakot nem tudta felnyitni, hogy veszett fejének a nyele kerüljön a külső ablakot mindenestől ellopta a tolvaj. — *Fekete* Józsefné Szent János u. 64. sz. a lakása udvaráról még 6-én 4 csirkét loptak, a szomszédos ház udvaráról pedig egy réz üstöt. A tolvajt tegnap elfogta Drén Gábor ellenőr, *Fekete* Jánosné sz. Kovács Juliánna személyében. Lezáratott. — *Kriszta* Toma dézsás kárára Kolozsvári u. 23 sz. a szállásán valamelyik hálópajtása 76 koronát tartalmazó erszényét elemelte. *Blázus* Mihályné zsebéből tegnap délelőtt a nagyvásártéren 58 koronát tartalmazó erszényét kilopták. *Bát* György kocsis kárára Huszár u. 15. sz. alól az istállóból 65 kor. tartalmazó erszényét ellopták. Nyomozás folyamatban mindegyik lopási ügyben.

Valódi

Amerikai Boxbőr

Férfi czlópök párja 6 f. 50 k.
Ugyanez Chewreausz bőrből 7 forintért

— egyedül —

REICHARD áruhaza
czégnél Fő-utcán kapható.

Ugyanott megérkeztek a
LEGUJABB DIVATU NYAKKENDŐK
melyek e hó végéig rendkívül
olcsón árusítatnak.

**Téli ALSÓK, KEZTYŰK,
SAPKÁK, posztó
CSIZMÁK**
mélyen leszállított árban.

REICHARD-áruhaza
Fő-utca.

* **Elgázolt kocsis.** *Bus* Demeter töttösi kocsis még szombaton éjszaka nyersbőröket szállított be szekérrel. A valószínűleg ittas kocsis a kolozsvári-utcai vám előtt lebukott a kocsijáról és egy utána jövő szekér keresztül gázolt rajta. Az embert másnap reggel szállították be arra jövő szekerek a Közkórházba, hol most a halállal vívódik.

x **Ritka kedvező alkalom** kínálkozik most tisztelt olvasóinknak, kézműáru szükségleteit beszerezni. A közkedveltségnek örvendő s általános szolidaritásról s jó és finom áruiról elismert *Wallerstein Fülöp és fiai* cég, más vállalat miatt hatóságilag engedélyezett végeladást csinál s az egész raktár készletét, gyári áron alól kiárusítja. Saját érdekében felhívjuk ez uton is t. olvasóink figyelmét erre a ritka kedvező alkalomra.

x **Kedvező alkalom olcsó bevásárlása.** Az üzlethelyiség lebontása miatt a **Fábry Testvérek** fő-utcai üzletében lévő czipó, kalap, fehérnemű összes áruk, *minden elfogadható áron sürgősen eladatnak.* Minden kinek érdeke e ritka alkalmat felhasználni. Bővebb felvilágosítást a cég mai hirdetése ad.

x **Különczök** lehetnek azok, akik elkerülik *Berger Sándor* illatszertárát, ahol igazán izléses tárgyakat lehet választani karácsonyi és alkalmi ajándéknak. — Bémertér Színház sarok.

SZÍNHÁZ.

Heti műsor:

Kedd: Csepürágók.
Szerda: Cassanova.
Csütörtök: d. u. *Csongor és Tünde* ifjúsági előadás, este: A kis kofa.
Péntek: Takarodó.
Szombat: A hajduk hadnagya.
Vasárnap: d. u. A kis püspök, este A kis kofa.

Aranyvirág. Különös sajátsága az Aranyvirágnak, hogy minél többször hallja az ember, annál inkább megkedveli. Első hallásra a dallamok szépségét elnyomja a mese unalmas lassu menete s vékonysága. Később azonban az ismerős gyöngye mese mellett egyre jobban észreveszszük az egyes dallamok szépségeit s végül igaz élvezetet találunk a darabban, még akkor is, ha egy és más tekintetben az előadás fogyatékos.

Tegnap például Horváth főleg az első felvonásban állhatatosan egy hanggal a zenekar után baktatott az énekkel. Kár, mert különben ez a szerepe az ő hangját pompásan érvényre juttatja s alakítása is igen jó. Sok-sok tapsot kapott, még pedig megérdemelteket, *Aradi* Aranka is a czimszerepben; jutott neki virág is: egy virágos hintán hintázó bábu. Kár, hogy tánca nem tarthat lépést kedves, ötletes játékkal s csinos énekével. Énekben a babért *Vlassák* Vilma vitte el; persze, operett az ő hatalmas hangjához és tudásához — csak játék. Tihanyi pompás Potyoviev volt, eredeti humora sok derült percet okozott. A többi szerep a tavalyi jó kezekben volt.

Változás a műsorban. *Baracsi* Rózi, a színház naivája a sajtóiroda közlése szerint a tegnapi napon minden előleges bejelentés nélkül elhagyta a társulatot, ki ellen a színház igazgatója már megtette a feljelentést az orsz. színészegyesületnél. Ennek következtében a heti műsor olyképp szenved változást, hogy a tegnapi és mára hirdetett Tetemrehívás elmaradt s helyette ma este a *Csepürágók* operett kerül színre, az ismert szereposztásban.

Berlányi Vanda szerződtetése. Somogyi igazgató a hirtelen eltávozott *Baracsi* helyére *Berlányi Vandát* szerződtette vissza a

szintársulat kötelékébe, ki már szerdán elfoglalja pozícióját.

A legközelebbi ifjúsági előadás. Csütörtökön délután lesz a legközelebbi ifjúsági előadás a Szigligeti színházban, amikor színre kerül *Csongor és Tünde* Vörösmarthy remek darabja. — Az igazgatóság e helyütt értesíti az iskolák T. Igazgatóságait.

Szarvasi S. jubileuma. Tekintettel a megváltozott e heti szereposztásra, a színház igazgatója *Szarvasi S. jubileumának* előadását — e hét péntekére tűzte ki, amikor színre kerül az *Arany ember*, Jókai színműve. Ez estén lép fel először a színház új naivája is, *Berlányi Vanda*.

Igazságszolgáltatás.

Az élesdi vérengzés.

(Törvényszéki főtárgyalás.)

Szomorú ügyet tárgyalt tegnap a nagyvárad királyi törvényszék. Szomorú, mert sok embervér tapadt hozzá; sok árva könnye hullott érte. A lelketlen, igazi bűnösök közül csak egy rozzant, igénytelen alak ül a vádlottak padján, ki népjogát védelmező martirnak képzelet magát, pedig valójában nem más, mint lelketlen izgató, ki csendőrpuska elé terelte a népet izgatásával. Ez a beteg kinézésű gyermekember uralkodott a népen, a halál torkába vezette őket, szavalt, szónokolt nekik s a nép hitt, mert a nép jó, hajlékony, arra idomítható, amerre tovább győzik szóval hazugsággal.

Az élesdi vérengzési ügyben a tárgyalást *Millye Gyula* elnök délelőtt 10 órakor nyitotta meg. A jegyző felolvasta a vádlottak nevét, kiket lázadással és hatóság elleni erőszakkal vádol a királyi ügyészség.

A törvényszék a következő tagokból állott. Elnök: *Millye Gyula*. Birák: *Szentlélek László* dr és *Debrecezy József*. Ügyész: *Vámossy Mihály*. Jegyzők: Dr *Várady Imre* és *Sarkadi Imre*. Védők: Dr *Váradi Ödön*, *Szokoly Tamás*, dr *Adorján Emil*, *Dési Géza*, *Zigre Miklós*, *Kerekes Elek*, *Hegyesi Márton* és *Thury László*.

A vádlottak névsora a következő: *Silberstein Dezső*, *Bezzán György*, *Popa Demeter*, *Parkurác Demeter*, *Jáz Gábor*, *Nyikorucz Lőrincz*, *Csarszász Demeter*, *Pap Flóra*, *Mihálka József*, *Gurzó Demeter*, *Bika Tógyer*, *Argyelán Tógyer*, *Puskó Demeter*, *Papp Tógyer*, *Laisk Tivadar*, *Butuk Pál*, *Gróze György*, *Bot György*, *Ungur Ilie*, *Nyáma Péter*, *Alb Stefán*, *Popa Gavrilla*, *Dogár Péter*, *Dogár György*, *Alb Flóra*, *Csukle Illie*, *Kogyila Tódor*, *Tyirla Demeter*, *Nyikorucz György*, *Lauka Mihály*, *Márk Demeter*, *Vuskó György*, *Popa Flóra*, *Samu Haász Ferencz*, *Anyern Alexa*, *Csonka Flóra*, *Czink Péter*, *Korda Pável*, *Bordogály Lika*, *Kondorovics János*, *Pável János*, *Kovács Sándor*, *Csukle János*, *Sorbán János*, *Picz Truka* és *Csukla Tógyer*.

Silberstein Dezső első rendű vádlott először arról beszélt, hogy miért lett szociálista. A kevés munkabér vitte rá — mint mondja — hogy tagja s apostola legyen a szociális eszméknek. Tagadja azt, hogy a népet arra izgatta volna, hogy az élesdi 48-as pártgyűlésen tüntessenek. Nem volt szándéka lázadár birni a közönséget, csak azt akarta, hogy a nép természetes jogát, az általános titkos választást követelje. A csendőrök jogtalanul használták a fegyverüket és ez volt az oka annak, hogy oly nagy vérengzés történt. Nem érzi magát bűnösnek.

Popa Demeter nem érzi magát bűnösnek. Nem Élesdre akart menni, hanem Váradra. 250 koronát adtam *Silbersteinnak* s 1 korona utiköltséget, tagadja, hogy revolvert találtak nála, mert még nem is tudja, hogy néz ki egy revolver. *Kerekes Elek* azt mondta beszédében, hogy aki azt kiáltja, hogy éljen a 48-as párt, kap 5 trtot.

A földuzsora. *Klein Márkus* bihar-megyei szatócs *Kovács János* kiscgazdának, aki Amerikába akart kivándorolni száz koronát adott azzal a kikötéssel, hogy ez neki s 38 korona évi tiszta jövedelmet hozó földjét kamatképen használatra átengedi és *Klein* a földet egy haszonbérleti szerződésbe burkolt ügylet alapján több éven át tényleg használta is. A nagyvárad törvényszék *Kleint* minősített uzsora miatt három hónapi államfogházra ítélte és ezt a büntetést a királyi ítélőtábla is megerősítette. A vádlott semmiségi panaszt jelentett be, ezt azonban, mint alaptalant, a Kuria ma elutasította.

NYILTTÉR.

A legújabb rendszerű.

vegytisztítónkat és
vegyimosódánkat

van szerencsénk a n. é. közönség b. figyelmébe ajánlani.

Vegyítisztításra és vegyimosásra elvállalunk minden női férfi és gyermek felső ruhákat, selymeket, jelmezeket, szőnyeget, kézimunkákat stb. a legolcsóbb árak mellett.

A ruhákat el és hazaszállítjuk. Helyi és vidéki Telephon szám 398. Vidéki megbízásokat gyorsan és pontosan teljesítünk.

Tisztelettel

a nvárad **Gőzmosóda** részvénytársaság
970 *Gilányi-utca.*

Karácsony és újév alkalmára
legdivatosabb névjegyek készítettnek,
a **Szent László** nyomdában
Nagyváradon, Szilágyi Dezső-u. 3.

Értékes és maradandó!
Karácsonyi
ajándékok!
— Mindennemű ékszer —
raktárom tulhalmozottsága folytán a
— legjutányosabban árusítok. —
Kálmán Sándor
ékszerész, SZT.-LÁSZLÓ-TÉR.
Vidéki megrendeléseknek a leggyorsabban tesztek eleget.

Szilágyi Géza

órás- és ékszerész-üzlete

NAGYVÁRAD, Szt.-László-tér, (Fekete sas épület.)

Karácsonyi és újévi vásár!

Arany-, ezüst- és nickel-órák,
óralánczok, fémjelzett 14 karátos
arany- és ezüst-ékszerekből
izléses és csinos ujdonságok.

Ez alkalomra igen mérsékelt
versenyképes olcsó árak.

Csakis szolid és megbízható kiszolgálás.

Egy gyermek nickel-óra . . .	4 frttól.
Egy gyermek ezüst-óra . . .	5 frt 50 krtól.
Egy arany gyermek-gyűrű . . .	2 » 50 »
Egy pár arany fülbevaló . . .	3 frttól feljebb.

TÁVIRATOK.

Andrássy Kossuthnál.

Budapest, decz. 12. (Saj. tud. táv.)
Nagy feltűnést keltett kormánypárti kö-

rökben, hogy Andrássy Gyula gróf látogatást tett ma Kossuth Ferencznél. Az egyesült ellenzék vezető tagjai majdnem teljes számban jelen voltak a beszélgetésnél mely harmadfélórát tartott. Andrássy Kossuth az egyesült ellenzék holnapi magatartását beszéltek meg.

A zempléni főispán.

Budapest, decz. 12. (Saj. tud. táv.)
Kormánypárti körökben azt beszéltek, hogy az új Zempléni főispánnak Ragály Balázs Ferenczet nevezik ki.

Kizárt egyetemi hallgatók.

Budapest, decz. 12. (Saját tud. táv.)
A bécsi egyetemen két egyetemi hallgatót mindörökre eltiltották az egyetemek látogatásától.

Bizalmatlanság a kormánynak.

Budapest, decz. 12. (Saját tud. táv.)
Csikszeredáról jelentik, hogy ott ma bizalmatlanságot szavaztak a kormánynak.

Megőrült földbirtokos.

Budapest, decz. 12. (Saját tud. táv.)
A B. H.-nak jelentik, hogy a vagnai pályaudvaron Földessy földbirtokos egyszerre lövöldözni kezdett és több embert megsebesített. A csendőrök fölszóllították, hogy adja meg magát, de ő a csendő-

rökre rálőtt, mire a csendőrök sortűzet adtak s agyonlőtték a megőrült földbirtokost

Az egyesült ellenzék értekezlete.

Budapest, decz. 12. (Saját tud. táv.)
Az egyesült ellenzék értekezletet tartott, melyen a holnapi ülésen való magatartásukat beszéltek meg. Az egyesült ellenzék minden frakciójának szabad kezet enged. Holnap délelőtt 9 órakor az Angol királynő kör helyiségében gyülekeznek s onnan mennek a gyűlésre. A holnapi nap szenzációk napja lesz. Nagy kavargást dülakodást várnak a képviselőházban.

KÖZGAZDASÁG.

A gabonatözsde határidői.

	Budapest, decz. 12.
Buza apr.-re — — — —	10.21
Buza okt. — — — —	7.85
Rozs apr.-re — — — —	7.96
Tengeri májusra 1905. — —	7.12
Zab okt.-re — — — —	7.58
Repeze aug.-ra — — — —	11.20

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Báli legyezők nagy választékban!

Nagy gyermek játék eladás a Korona- és Filler-bazárban!

Tisztelettel értesítjük a m. t. vevő közönséget, miszerint az idén **gyermek játékokat**, ajándék és disztárgyakat, ugyszintén **baba kocsit** és **automobilokat**, nemkülönbén téli alsó ruhákat, kesztyű és harisnyákat melyek szállított árban árusítunk.

Szövetkezeti tagok 5% engedményt kapnak minden bevásárolt összegből.

Teljes tisztelettel:

557

Friss és Társa korona- és filler-bazára Nagyvárad,
Fő-u t c z a. Telefon. 130. sz.

Hunya és sár cipők, esőernyők!

BERGER SÁNDOR

Parfumerie »SAVOLY« illatszertára
és piperecikkek raktára

669

Nagyvárad, Bémer-tér (Szinház-sarok.)

Megkezdődött a

KARÁCSONYI VÁSÁR

miért is kérem a nagyérdemű közönséget szükségletét már most fedezni, míg a
teljes készlet tart.

FÁBRY TESTVÉREK NAGY ÁRUHÁZA

Nagyváradon, Fő-utca.

Üzlethelyiségünket február elején lebontják!!!

Tekintettel az alig két hónapi rövid időre, kénytelenek vagyunk **tulhalmozott áruraktárunkat mélyen leszállított árak mellett kiárusítani.**

Eladásra kerülnek:

3000 pár férfi, női és gyermek bőr és posztó-czipók, férfi Halinák, fiu csizmák és Galocsnik.
2500 darab férfi és fiu kalap és sapka.
1500 pár férfi, női és gyermek bőr, bételt és kötött keztyűk.

2000 pár férfi, női és gyermek harisnyák, Gamáslik.

2500 darab férfi fehér és színes finom ingek
500 tuczat ing-gallér.

3500 darab nyakkendő 10 kr. tól kezdve.

150 tuczat zsebkendő, Jäger, Merinó és Trico alsó ingek, nadrágok, nők férfiak és gyermekek részére s még számtalan árucikk.

Rőfös áru osztályunknál:

Finom francia flanellek, barchettek, vásznak, schiffonok végenként és méterenként is.

Tekintettel, hogy áruraktárunk finom divatos és friss áruval van ellátva, ajánljuk a t. vevőközönségnek a kedvező alkalmat felhasználni s szükségletét míg a készlet tart mielőbb fedezni. Teljes tisztelettel

F á b r y T e s t v é r e k .

„Nagyváradí Hitelbank“

részvénytársaság

(Kossuth Lajos-utca 10. sz.)

házak és földbirtokokra 10—50 évi időtartamra a legolcsóbb kamatláb és a legelőnyösebb feltételek mellett

törlesztéses

jelzálogkölesönöket

nyújt,

melyeket a legrövidebb idő alatt folyósít. Kölesönkérő részről hiteles telekkönyvi kivonat, kataszteri birtokiv és esetleg községi becsü-bizonyítvány mutatandó be. Drágább kamatozású kölesönöket bélyeg és

illeték-mentesen convertál.

Elfogad betétkönyvecskékre és folyó számlára:

6 hóig elhelyezett összeg után **5%-os** kamatot fizet.

Előnyös feltételek mellett leszámított váltókat.

Értékpapírok, ékszerek és terményekre előleget ad.

397

Az igazgatóság

Mindenkinek érdeke!

Karácsonyi és új évi

bevásárlásait a

WALLERSTEIN FÜLÖP FIAI-féle

(B É M E R T É R)

hatóságilag engedélyezett **végeladásban**

beszerezni, hol mindennemű kézmű, divatáru, férfi és női fehérneműek, női és gyermek kabátok gyári áron

alul az üzlet teljes felosztása miatt **végleg kiárusítatnak.**

Berendezés eladó.

Üzlethelyiség kiadó.